

Höghastighetsturbiner för småskalig kraftvärme

Utvalda resultat från projekt P22444-1
Biobränslen för småskalig kraftproduktion
 inom STEMs ramprogram "Bränslekraft"

Miroslav Petrov

KTH – Skolan för Industriell Teknik & Management
 Institutionen för Energiteknik
 Avdelningen för Kraft & Värme

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

1

Idéer och mål

- En liten ångturbin med hög hastighet, direkt kopplad till
- En höghastighetsgenerator i storleken 2 – 3 MW el.

Detta ska förhoppningsvis resultera i:

- Ett kompakt lättvikt kraftpaket som kan användas för ombyggnation av värmepannor till kraftvärme.
- Hastighetsreglering vid dellast med hög verkningsgrad!

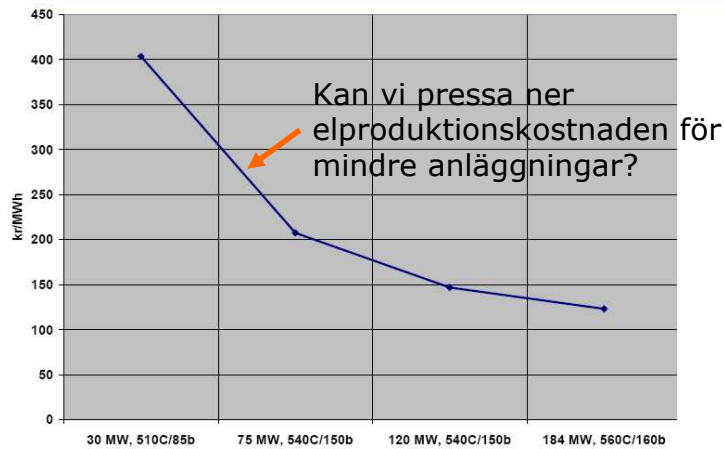

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

2

Ånganläggningens ekonomi

Elproduktionskostnad, Värmekreditering 300 kr/MWhv

© 2006, Carl Bro AB - sida 14 - 19 sep -06

Carl Bro
Intelligent Solutions

3

Att hitta/göra och utvärdera:

- Höghastighetsgeneratorer i MW-storlek på marknaden?
- Hur liten får en realistisk ångturbin bli?
- Lägre ångdata för en enkel och billig anläggning, eller
- Högre ångdata för avancerade lösningar?
- Beräkningar av ångturbinens flöde och geometri...

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

4

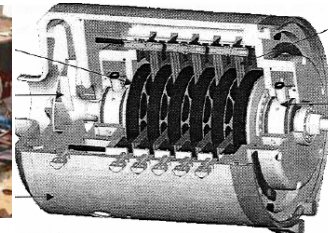
Höghastighetsgeneratorer i MW-storlek

Direct Drive Systems,
Kalifornien, USA

ALPS-projektet från
AlliedSignal &
Texas Universitet,
Texas, USA

Turbo Power Systems
(Turbo GenSet),
Storbritannien

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

5

Höghastighetsgeneratorer i MW-storlek

	Direct Drive Systems	ALPS	TurboPower Systems
Power rating	2.4 MW	2.5 MW	1.2 MW
Pole pairs	2	8	2
Speed range	22500 rpm	15000 rpm	23000 rpm
Frequency	750 Hz	1027 Hz	750 Hz
Weight	748 kg	1100 kg	450 kg
Efficiency	98 %	98 %	98 % 96% @ ¼ load
Cooling	Air + water	Air + oil	Air + water
Excitation type	Permanent magnets	Induction	Permanent magnets
Cost	?	?	£ 100'000 (prototype)

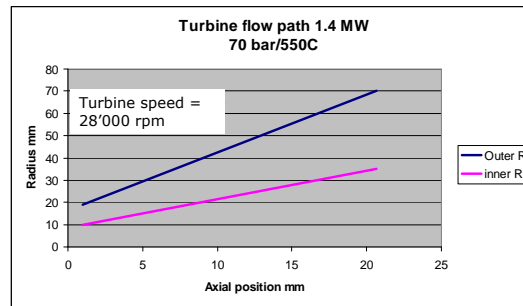

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

6

Småskaliga ångturbiner

Axiala turbiner ger högre verkningsgrad än radiala, men mindre storlek medför korta blad och höga randförluster!

Beräkningar från Torsten Strand,
Siemens Industrial Turbomachinery,
Finspång

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

7

Jämförelse av ång- & turbindata

Turbine Parameters	Units	2 MW	2 MW	2 MW
Steam Pressure	[bar]	20	20	20
Steam Temperature	[C]	600	450	320
Specific volume	[m ³ /kg]	0.200	0.164	0.131
Enthalpy	[kJ/kg]	3690	3331	3070
Steam mass flow	[kg/s]	1.97	2.93	4.45
Turbine stage loading coefficient	[-]	1.85	1.85	1.85
Rotational speed	[rpm]	22500	22500	22500
Mean radius for first stage	[m]	0.112	0.112	0.112
Radius at hub	[m]	0.109	0.109	0.108
Radius at tip	[m]	0.115	0.115	0.116
Blade height	[m]	0.005	0.006	0.008
Blade tangential velocity	[m/s]	264	264	264
Steam axial velocity at exit	[m/s]	106	106	106
Degree of reaction	[-]	0.08	0.08	0.08

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

8

Föreslagen ångturbin

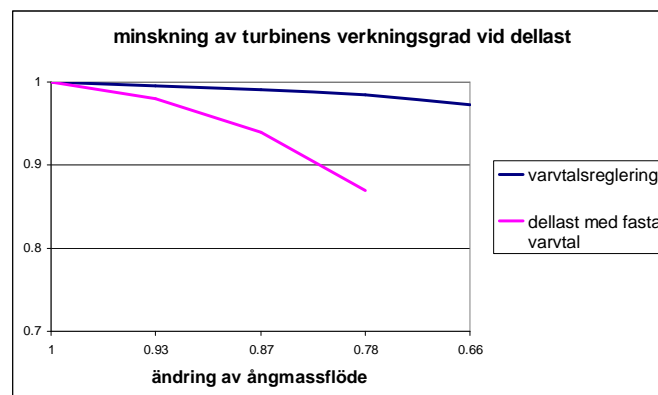
- Enkel lösning med 320°C/20bar ånga
- 4 axiala steg
- expansionen slutar vid 1 bar (till värmekondensator)
- 80% isentropisk verkningsgrad
- 22500 varv per minut, varvtalsreglering vid dellast
- 2.4 MW vid 5.4 kg/s ångflöde
- Elektrisk verkningsgrad för hela anläggningen ~16%
- Passar bra för konvertering av mindre värmepannor till kraftvärme!

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

9

Vinst med varvtalsreglering

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

10

Högre ångdata?

- Om högre elverkningsgrad (högre ångdata) är målet då måste den axiala turbinen vara betydligt större.

2.4 MWeI → 320C/20bar
 5 MWeI → 450C/60bar
 10 MWeI → 600C/120bar

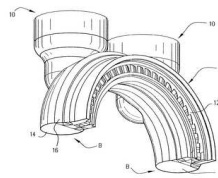
- Större anläggningar med en större ångturbin som driver flera höghastighetsgeneratorer är möjliga!

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

11

Andra turbinalternativ

- Radial ångturbin, radial första steg.
Passar bra för expansion av gaser eller ORC-ånga, men inte direkt för vattenånga. (Japanerna lär ha testat små radiala ångturbiner ner till 100 kW med 84% isentropisk verkningsgrad vid 7.5 bar/ 215 C).
- Partial pådrag (reglersteg).
Det är oklart hur partial pådrag går ihop med varvtalsreglering.

KTH - ITM, Department of Energy Technology, Stockholm

12